

**POSEBNOSTI KRETANJA VINA KOJEG PROIZVODE
MALI PROIZVOĐAČI VINA**

1. PRAVNA OSNOVA

1.1. DIREKTIVA VIJEĆA 2008/118/EZ

Direktiva Vijeća 2008/118/EZ od 16. prosinca 2008 o općem sustavu trošarina i koja ukida Direktivu 92/12/EEZ (SL L 9, 14. 1. 2009., str. 12.)¹, odredbom članka 40. uređuje da države članice Europske unije mogu izuzeti male proizvođače vina od odredbi Poglavlja III. i IV. Direktive odnosno propisuje mogućnost² državama članicama da male proizvođače vina izuzmu od obveze proizvodnje vina u trošarinskom skladištu i primjene računalnog sustava kretanja i nadzora kretanja trošarinskih proizvoda u sustavu odgode plaćanja trošarine (EMCS sustava³).

Za potrebe primjene članka 40., Direktiva definira malog proizvođača vina kao osobu koja (u komercijalne svrhe) u prosjeku proizvodi manje od 1.000 hl vina godišnje.

Direktiva u slučaju primjene odredbe članka 40. nadalje propisuje da su mali proizvođači vina - kada samostalno obavljaju transakcije unutar Europske unije odnosno otpremaju vino u smislu komercijalnih kretanja - u obvezi o otpremama vina obavijestiti svoja nadležna tijela te da su u pogledu prateće dokumentacije u obvezi postupiti u skladu sa zahtjevima koje propisuje europsko zakonodavstvo u području vinskog sektora⁴. Priznati prateći dokument u slučaju takvih kretanja je prateći dokument iz Delegirane uredbe Komisije (EU) 2018/273⁵ takozvani vinski dokument (administrativni ili komercijalni dokument s MVV brojem koji dodjeljuje nadležno tijelo ili pošiljatelj).

Također, u slučaju primjene odredbe članka 40., Direktiva propisuje primateljima obvezu da obavještavaju nadležna tijela država članica odredišta o isporukama vina i to putem pratećeg dokumenta ili pozivom na taj dokument⁶.

Dakle, u situacijama kada država članica otpreme primjenjuje članak 40. Direktive Vijeća 2008/118/EZ, mali proizvođači vina mogu otpremiti vino u drugu državu članicu uz vinski dokument, kao zamjenu za elektronički trošarinski dokument (e-TD)⁷. Takva se kretanja u pravilu tretiraju kao kretanja u sustavu odgode plaćanja trošarine na koja se, međutim, ne

¹ Direktiva Vijeća 2008/118/EU od 16. prosinca 2008. godine o općem sustavu trošarina predstavlja temeljni europski propis kojim se uređuje opći okvir trošarinskog oporezivanja i postupanja, kao i opća pravila kretanja trošarinskih proizvoda unutar Europske unije.

² Odredba članka 40. Direktive Vijeća 2008/118/EZ (SL L 9, 14. 1. 2009., str. 12.) je jedna od opcionalnih odredbi Direktive, što znači da je državama članicama Europske unije prepuštena odluka o normiranju odredbe u okviru nacionalnog trošarinskog zakonodavstva.

³ Sustav kontrole kretanja trošarinskih proizvoda – EMCS sustav (*engl.* Excise Movement and Control System).

⁴ Propisi koji su u Republici Hrvatskoj u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede.

⁵ Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/273 od 11. prosinca 2017. o dopuni Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu programa odobravanja sadnje vinove loze, registra vinograda, pratećih dokumenata i certificiranja, ulaznog i izlaznog registra, obveznih izvjava, obavijesti i objave informacija o kojima se obavještava te o dopuni Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu odgovarajućih kontrola i kazni, o izmjeni uredbi Komisije (EZ) br. 555/2008, (EZ) br. 606/2009 i (EZ) br. 607/2009 i o stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EZ) br. 436/2009 i Delegirane uredbe Komisije (EU) 2015/260 (SL L 58, 28. 2. 2018., str. 1.).

⁶ U smislu da se navede referentni broj dokumenta, obzirom da je svaki vinski dokument u pravilu numeriran referentnim - MVV brojem.

⁷ Elektronički trošarinski dokument (krat. e-TD; *engl.* electronic administrative document/e-AD).

primjenjuje računalni sustav kontrole kretanja – EMCS sustav. Navedeno implicira da primatelj u drugoj državi članici - neovisno o tome što se kretanje ne odvija uz primjenu EMCS sustava - mora prethodno ishoditi odobrenje nadležnog tijela (administracije nadležne za trošarine: carinske ili porezne administracije, ovisno o državi članici) za primitak vina u sustavu odgode plaćanja trošarine.

Pojednostavnjenje iz članka 40. Direktive nije primjenjivo na komercijalna kretanja vina izvan sustava odgode/kretanja s plaćenom trošarinom.

1.2. NACIONALNO TROŠARINSKO ZAKONODAVSTVO

Nacionalno trošarinsko zakonodavstvo (Zakon o trošarinama, „Narodne novine“, broj 106/2018 i 121/2019; članak 78.) definira malog proizvođača vina kao osobu koja u komercijalne svrhe proizvodi ne više od 1.000 hl vina godišnje.

Pojednostavnjenje iz članka 40. Direktive Vijeća 2008/118/EZ također je implementirano u nacionalno trošarinsko zakonodavstvo te su propisane⁸ i dodatne mjere pogodnosti poslovanja malih proizvođača vina u smislu olakšanja otpreme vina u drugu državu članicu Europske unije (primatelju u drugoj državi članici ili u izvoz) u sustavu odgode plaćanja trošarine (članak 57. Zakona o trošarinama). Naime, malim proizvođačima vina omogućuje se da - ovisno o poslovnim potrebama - otpremaju vino u sustavu odgode plaćanja trošarine uz primjenu:

- papirnato dokumenta - vinskog dokumenta ili
- e-TD-a u okviru EMCS sustava, u skladu s općim pravilima kretanja trošarinskih proizvoda unutar Europske unije.

Olakšavanje poslovanja odnosi se na mogućnost otpreme vina uz e-TD. Navedeno znači da je propisana mogućnost da nadležni carinski ured može, u ime i za račun malog proizvođača vina, podnijeti e-TD za otpremu vina u sustavu odgode plaćanja trošarine primatelju u drugu državu članicu Europske unije ili u izvoz (do mjesta u drugoj državi članici na kojem vino napušta teritorij Europske unije) uz primjenu EMCS sustava, a na temelju obavijesti i podataka koje je mali proizvođač vina dužan podnijeti najkasnije sedam dana prije otpreme vina u drugu državu članicu, odnosno u izvoz. Također, iznimno, nadležni carinski ured može malom proizvođaču vina posebno odobriti da koristeći EMCS sustav podnese e-TD za vino koje će otpremiti u drugu državu članicu (primatelju u drugoj državi članici ili u izvoz).

Ovim se dodatnim mjerama malim proizvođačima vina maksimalno proširuju mogućnosti u odnosu na kretanje vina na jedinstvenom europskom tržištu. Osim što mogu otpremiti vino u sustavu odgode plaćanja trošarine ili izvan sustava odgode plaćanja trošarine, malim je proizvođačima vina pružena mogućnost da u sustavu odgode plaćanja trošarine, mogu otpremiti vino uz papirni dokument (vinski dokument), ili - kao i ostali „veliki“ proizvođači - uz e-TD putem EMCS sustava.

2. OTPREMA VINA OD MALOG PROIZVOĐAČA VINA PRIMATELJU U RH (NACIONALNO KRETANJE)

Kretanje vina kojeg je proizveo mali proizvođač vina na teritoriju Republike Hrvatske (nacionalno kretanje) odvija se uz prateću dokumentaciju propisanu propisima iz nadležnosti Ministarstva poljoprivrede.

⁸ Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o trošarinama („Narodne novine“, broj 115/16. - stupio na snagu 1. siječnja 2017. godine).

3. OTPREMA VINA OD MALOG PROIZVOĐAČA VINA DO MJESTA NA TERITORIJU RH NA KOJEM NAPUŠTAJU TERITORIJU EU-a (IZVOZ) – (NACIONALNO KRETANJE)

Nacionalno kretanje u izvoz (do mjesta na teritoriju Republike Hrvatske na kojem vino napušta teritorij Europske unije) vina kojeg je proizveo mali proizvođač vina iz Republike Hrvatske odvija se uz uobičajene komercijalne isprave, a izvozni postupak se provodi u skladu s carinskim propisima.

4. OTPREMA VINA OD MALOG PROIZVOĐAČA VINA IZ RH U DRUGU DRŽAVU ČLANICU EU-a

4.1. OTPREMA U SUSTAVU ODGODE

Kada mali proizvođač vina iz Republike Hrvatske otprema vino u drugu državu članicu Europske unije u sustavu odgode plaćanja trošarine, primatelju koji u skladu sa zakonodavstvom te države može primiti vino u sustavu odgode plaćanja trošarine ili do mjesta u drugoj državi članici na kojem vino napušta teritorij Europske unije (izvoz u drugoj državi članici), kretanje se odvija:

- a) uz prateći dokument iz Delegirane uredbe Komisije (EU) 2018/273, odnosno **uz vinski dokument**.

Mali proizvođač vina je u obvezi prije otpreme vina obavijestiti nadležni carinski ured o namjeravanoj otpremi i to na Obrascu **O-OMPV-vinski dokument** iz Priloga 22 Pravilnika o trošarinama („Narodne novine“, broj 1/2019 i 1/2020). Mali proizvođač vina je također odgovoran za vraćanje originala pratećeg dokumenta (vinskog dokumenta) Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, odnosno regionalnom uredu Agencije u kojem je prijavljen u Vinogradarski registar;

odnosno kretanje se, ovisno o poslovnim potrebama malog proizvođača vina, može odvijati:

- b) uz **e-TD**, i to na način da nadležni carinski ured, u ime i za račun malog proizvođača vina, podnosi e-TD koristeći EMCS sustav, odnosno iznimno da mali proizvođač vina sam podnosi nacrt e-TD-a koristeći EMCS sustav.

U jednom i u drugom slučaju mali proizvođač vina je dužan prethodno ishoditi odobrenje nadležnog carinskog ureda za otpremu vina na jedan od propisanih načina: Zahtjev za izdavanje odobrenja za otpremu vina s e-TD-om podnosi se na obrascu Z e-TD-MPV iz Priloga 23 Pravilnika o trošarinama - papirnati dokument, u kojem je mali proizvođač vina dužan navesti zahtijeva li da nadležni carinski ured, u njegovo ime i za njegov račun (odnosno u ime i za račun tog malog proizvođača vina), podnosi nacrt e-TD-a ili da on u svojstvu malog proizvođača vina samostalno podnosi nacrt e-TD-a koristeći EMCS sustav. Zahtjev za izdavanje odobrenja (papirnati dokument) ovjeren od strane nadležnog carinskog ureda smatra se odobrenjem za otpremu vina u sustavu odgode plaćanja trošarine s e-TD-om primatelju u drugoj državi članici Europske unije ili do mjesta u drugoj državi članici na kojem vino napušta teritorij Europske unije (izvoz).

Odobrenje može zatražiti samo osoba ima ovlaštenje za rad u statusu malog proizvođača vina, odnosno osoba koja ispunjava uvjete za malog proizvođača vina.

U situacijama kada je mali proizvođač vina ishodio odobrenje za otpremu vina s e-TD-om na način da nadležni carinski ured, u ime i za račun malog proizvođača vina, podnosi nacrt e-TD-a, u obvezi je najkasnije sedam dana prije planirane otpreme o svakoj otpremi vina podnijeti nadležnom carinskom uredu obavijest o namjeravanoj otpremi vina s podacima o pošiljci na obrascu **O-OMPV-e-TD** iz Priloga 24 Pravilnika o trošarinama, temeljem kojeg nadležni carinski ured podnosi nacrt e-TD-a putem EMCS sustava za konkretnu pošiljku vina.

Međutim, u situacijama kada je mali proizvođač vina ishodio odobrenje za otpremu vina s e-TD-om na način da samostalno podnosi e-TD, u obvezi je prije otpreme ispuniti uvjete za elektroničku razmjenu podataka o kretanju trošarinskih proizvoda, odnosno registrirati se putem G2B servisa kao korisnik EMCS sustava i u tu svrhu odrediti administratora⁹. Mali proizvođač vina podnosi TD putem EMCS sustava za otpremu vina u drugu državu članicu (uključujući izvoz) i to najranije sedam dana prije datuma otpreme vina naznačenog na e-TD-u, a najkasnije na dan otpreme.

U slučaju otpreme vina u drugu državu članicu uz e-TD, tijekom kretanja vina iz Republike Hrvatske u drugu državu članicu pošiljku mora pratiti ili tiskana inačica e-TD-a ili komercijalni dokument koji sadrži jedinstvenu referentnu oznaku¹⁰ e-TD-a. Navedeni dokumenti smatraju se priznatim pratećim dokumentima prilikom kretanja vina u drugu državu članicu i prema potrebi se moraju predložiti nadležnim tijelima. U slučaju kada mali proizvođač vina samostalno podnosi e-TD putem EMCS sustava, isti je dužan osigurati tiskanu inačicu e-TD-a ili komercijalni dokument koji sadrži jedinstvenu referentnu oznaku e-TD-a, dok u situacijama kada nadležni carinski ured, u ime i za račun malog proizvođača vina, podnosi e-TD, isti dostavlja tiskanu inačicu e-TD-a malom proizvođaču vina nakon uspješnog podnošenja nacrt e-TD-a putem EMCS sustava.

Napomena: U oba slučaja, za otpremu vina u drugu državu članicu Europske unije u sustavu odgode plaćanja trošarine, mali proizvođač vina polaže instrument osiguranja plaćanja trošarine za namirenje mogućeg trošarinskog duga tijekom kretanja.

4.2. OTPREMA IZVAN SUSTAVA ODGODE

Kada mali proizvođač vina iz Republike Hrvatske otprema vino u drugu državu članicu Europske unije primatelju koji ne posluje u sustavu odgode plaćanja trošarine, kretanje se odvija uz **PPTD**¹¹ (pojednostavnjeni papirnati prateći trošarinski dokument), s obzirom da se radi o kretanju izvan sustava odgode plaćanja trošarine, a mali proizvođač vina je u obvezi prije namjeravane otpreme osigurati da nadležno tijelo države članice odredišta bude informirano o namjeravanoj isporuci, a što uključuje i osiguranje plaćanja trošarine. U pravilu, primatelj u državi članici odredišta prije otpreme obavještava svoje nadležno tijelo o namjeravanom primitku i polaže instrument osiguranja plaćanja trošarine, odnosno plaća trošarinu za pošiljku koju će zaprimiti. Nakon što je obaviješteno nadležno tijelo države članice odredišta, mali proizvođač vina je u obvezi:

⁹ Prijava za korištenje usluga e-Carine je preduvjet za korištenje poslovnih sustava Carinske uprave uključujući i EMCS sustav. Detalji o načinu prijave dostupni su na mrežnim stranicama Carinske uprave, <<https://carina.gov.hr/istaknute teme/e-carina/q2b-servis/2450>>. U svrhu prijave, odnosno registracije trošarinski obveznici su dužni ishoditi odgovarajući pristupni i/ili potpisni certifikat koji izdaje Financijska agencija - FINA, pri čemu ne postoji obveza ishođenja potpisnog certifikata ako trošarinski obveznik koristi EMCS web aplikaciju Carinske uprave.

¹⁰ JRO (engl. ARC – Administrative reference code) – je jedinstvena oznaka EMCS kretanja, odnosno e-TD-a.

¹¹ PPTD (engl. SAAD – Simplified Administrative Accompanying Document) propisan je Uredbom Komisije (EEZ) br. 3649/92 od 17. prosinca 1992. o pojednostavnjenom popratnom dokumentu za kretanje unutar Zajednice proizvoda podložnih trošarinama koji su bili pušteni u potrošnju u državi članici otpreme (SL L 369 18.12.1992.).

- obavijestiti nadležni carinski ured prije otpreme vina na Obrascu **O-OP** iz Priloga 21 Pravilnika o trošarinama
- ispostaviti PPTD (za te potrebe može se koristiti primjerak obrasca PPTD iz Priloga 19 Pravilnika o trošarinama; u polju 6 PPTD-a upisuje se referentni broj i datum obavijesti podnesene nadležnom tijelu države članice odredišta) kojeg dostavlja na uvid nadležnom carinskom uredu uz Obrazac O-OP.

5. PRIMITAK U RH VINA OD MALOG PROIZVOĐAČA VINA IZ DRUGE DRŽAVE ČLANICE EU-a

Kada gospodarski subjekt (u daljnjem tekstu: primatelj) u Republici Hrvatskoj namjerava primiti vino od malog proizvođača vina iz druge države članice Europske unije, postupanje primatelja ovisi o tome posluje li mali proizvođač vina u sustavu odgode plaćanja trošarine ili izvan sustava odgode plaćanja trošarine (u kom slučaju se smatra da je vino pušteno u potrošnju u državi članici otpreme).

5.1. PRIMITAK U SUSTAVU ODGODE

Primatelj u Republici Hrvatskoj koji namjerava primiti vino od malog proizvođača vina iz druge države članice Europske unije koji posluje u sustavu odgode plaćanja trošarine dužan je od nadležnog carinskog ureda ishoditi odobrenje za odgovarajući trošarinski status temeljem kojeg može zaprimiti vino u sustavu odgode plaćanja trošarine iz druge države članice (status ovlaštenog držatelja trošarinskog skladišta ili registriranog primatelja ili povremeno registriranog primatelja).

Ako primatelj u Republici Hrvatskoj koji je ishodio odobrenje za primitak vina u sustavu odgode plaćanja trošarine prima vino iz druge države članice Europske unije od strane malog proizvođača vina koji posluje u sustavu odgode plaćanja trošarine te koji je, sukladno propisima nadležnog tijela države članice otpreme (primjerice: Austrija, Bugarska, Rumunjska, Češka, Slovačka, Njemačka, Mađarska, Italija), izuzet od obvezujućih zahtjeva iz članka 40. Direktive Vijeća 2008/118/EZ vezanih uz proizvodnju, skladištenje i kretanje vina u sustavu odgode plaćanja trošarine (kretanje u odgodi bez uporabe EMCS sustava), u obvezi je:

- obavijestiti nadležni carinski ured o primljenim količinama vina u roku od 5 radnih dana od dana primitka putem Obavijesti o primljenim količinama vina od strane malog proizvođača vina na Obrascu **O-PMPV** iz Priloga 25 Pravilnika o trošarinama, u kojoj između ostalog navodi referentni broj – MVV, pratećeg dokumenta.

Kretanje se odvija uz prateći dokument iz Delegirane uredbe Komisije (EU) 2018/273 odnosno uz vinski dokument.

Međutim, ako primatelj u Republici Hrvatskoj koji je ishodio odobrenje za primitak vina u sustavu odgode plaćanja trošarine prima vino iz druge države članice Europske unije od malog proizvođača vina koji posluje u sustavu odgode plaćanja trošarine, a država članica ne primjenjuje pojednostavnjenja iz članka 40. Direktive Vijeća 2008/118/EZ, odnosno mali proizvođač vina ima ovlaštenje za otpremu vina uz primjenu EMCS sustava (primjerice Slovenija), primatelj u Republici Hrvatskoj u obvezi potvrditi primitak vina odnosno podnijeti potvrdu o primitku putem EMCS sustava odmah, a najkasnije petog radnog dana nakon primitka vina. Kretanje se u ovom slučaju odvija uz tiskanu inačicu e-TD-a ili komercijalni dokument koji sadrži jedinstvenu referentnog oznaku e-TD-a.

5.1. PRIMITAK IZVAN SUSTAVA ODGODE

Primatelj u Republici Hrvatskoj koji namjerava primiti vino od malog proizvođača vina iz druge države članice Europske unije koji posluje izvan sustava odgode plaćanja trošarine dužan je ishoditi od nadležnog carinskog ureda odobrenje za status primatelja iz članka 6. stavka 1. točke 4. Zakona o trošarinama (primatelj trošarinskih proizvoda s plaćenom trošarinom) temeljem kojeg može zaprimiti vino izvan sustava odgode plaćanja trošarine iz druge države članice.

Ako primatelj u Republici Hrvatskoj koji je ishodio odobrenje za primitak vina izvan sustava odgode plaćanja trošarine prima vino iz druge države članice Europske unije od malog proizvođača vina koji posluje izvan sustava odgode plaćanja trošarine, u kom slučaju se smatra da je vino pušteno u potrošnju, odnosno da je obračunata trošarina u državi članici otpreme, dužan je:

- obavijestiti nadležni carinski ured o namjeravanom primitku vina putem Obavijesti o namjeravanom primitku trošarinskih proizvoda puštenih u potrošnju u drugoj državi članici, na Obrascu **O-PP** iz Priloga 20 Pravilnika o trošarinama, pri čemu se ne zahtjeva polaganje instrumenta osiguranja plaćanja trošarine jer je važeća propisana visina trošarine na vino (mirna vina i pjenušava vina) u iznosu od 0,00 kuna
- omogućiti nadležnom carinskom uredu provjeru primitka vina te potvrditi primitak vina ovjerom trošarinskog dokumenta (u pravilu PPTD) kojeg je pošiljatelj izdao u skladu s važećim zakonodavstvom države članice otpreme, dostaviti dokument nadležnom carinskom uredu na ovjeru te ga vratiti (3. primjerak PPTD-a) pošiljatelju najkasnije 15. dana u mjesecu koji slijedi mjesec u kojem je zaprimljena pošiljka.